

13074
58.

N° 21

4

JOH. BRUNNEMANNI JCTI

DISSERTATIONUM 1681, 4

IRENICO-POLITICARUM,

SEXTA

De

RATIONE TRA-

CTANDI PACIS NE-

GOTIA,

PRÆSIDE

JOH. CHRISTOPH. BECMANO,

D. & HISTOR. PROF. ORDIN.

Publice Repetita

â

QVIRINO HARTMANNO Schacher
LIPSIENSI.

In Auditorio Majori Collegii Philosophici

Ad d. XXII. APRIL. A. MDCLXXXI.

Francofurti ad Viadrum,

Literis CHRISTOPHORI ZEITLERI.

5

2

V I R O

*PræNobilissimo, Amplissimo atq; Ex-
cellentissimo*

**DN. CHRISTOPHORO HART-
MANNO SCHACHERO,**

**JCto Celeberrimo, Amplisf. Facult. Jurid. Lips. Asfes-
sori gravissimo, ut & Cur. Prov. Elect. & Ducal. suprem.
& Consistorii ibid. Advocato Ordi-
nario,**

Parenti suo æviternum colendo,

Theses hæcæ

In

Filialis observantia testi-

monium

offert

RESPONDENS.

ANNEXA.

III.

Numerosa Proles Familiis quidem incommoda esse potest, sed Reipublica est Benedictio.

II.

Mos lugendi natam Prolem, quem prisca Gentes quaedam habuisse dicuntur, non laudis argumentum, sed signum Ignavia fuit.

III.

Luctus Principis Epiri ob natum Primogenitum apud Boccalin. Cent. I. Relat. 56. non Prudentia Politica, sed Desperationis signum fuit.

IV.

Liberi Regii à Parentibus exheredari, adeoque Regno excludi nequeunt: Parentes enim non sunt Proprietarii Regnorum.

V.

Nec Regna proprie in hereditate esse dici possunt; Populus enim jura sua non in personam aliquam sed totam Familiam transtulit. Quotquot ergo succedunt, jure Familias Regnum capiunt, non jure ab Antecessore accepto. Et Filii Regii licet jus suum per Parentem acceperint, non tamen a Parente id acceperunt.

VI.

Quorsum ergo Testamenta à Regibus condita? Resp. Vim commendationis magis apud Populum habere, quam vera Dispositionis aut alienationis. Grot. I. III. XIII.

VII.

Sed nec Reges Usufructuarii Regnorum vere dici possunt; Usufructus enim rerum est; At Regna proprie personarum sunt, rerum vero demum propter personas. Ac licet id in Regnis Patrimonialibus

nialibus se secus habeat, cogitandum tamen est, Regna Patrimonialia potius amplas possessiones Bonorum esse, Regnorum nomine appellatas, quam proprie sic dicta Regna: Quia in talibus Regnis primo ac per se personarum non habetur ratio. Breviter: Termini Proprietatis, & Ususfructus potius Termini Juris privati sunt, quam Statui publico adeoque Regnis applicabiles. Δ

VIII.

Q. An Liberi, quorum Parentes Bonis suis exciderunt, justam causam excipiendi habeant: Se tanquam innocentes Peccata Parentum suorum luere non posse? Resp. N. Quia Bona ista illorum futura non erant, nisi à Parentibus ad ultimum spiritum essent conservata. Grot. II. XXI. X. 2.

IX.

Interim verum est Liberos propter Parentes puniri non posse; Pœna enim sunt merita, adeoque personam merentis non excedunt.

X.

At Dignitatum Patriarum capaces sunt; Præmia enim & honores sunt actus benefici, quorum talis est materia, ut in quemvis conferri sine injuria possit; Pœna non item. Grot. II. XXI. X. 8.

(I.)
DISSERTATIO VI.
De
RATIONE TRACTANDI PACIS
NEGOCIA.

RESP. QUIRINO HARTMANNO SCHACHERO,
Lipsiensi.

Superioribus duabus Disputationibus de Sponsionibus & Induciis
tanquam actibus, Pacificationis negotium precedentibus & pro-
moventibus, actum est. Quorum cum adhuc alii sint reli-
qui, de his, uti etiam de ipsa Pacis tractanda ratione in hac Disser-
tatione Sextâ agendum erit.

THESIS I.

Pax itaq; interdum à nobis hosti offerenda (a) ex Consilio tamen
Ducum quorundam & Consiliariorum. (b) Sed clam militibus,
(c) & cautè (d) priusq; animus hostium pervestigandus (e) nec
statim offerenda conditiones (f) interdum preces adhibenda (g)
aut Hostium ministri cautè conciliandi (h) & omnibus modis Pax
persuadenda.

(a) Præsertim si æquus adhuc Mars sit: hoc enim, di-
cente Cæsare de Bello Civili lib. 3. c. 10. unum tempus est de
Pace agendi, dum sibi uterq; confidit, & pares ambo vi-
dentur. Temerè enim in acie versari, & manu cum hoste,
confligere immane quid & belluarum simile est. Meritò i-
gitur ridendi Athenienses, qui nunquam nisi pullati malisq;
victi pacem inibant. (b) Credunt quidem pleriq; militari-
bus ingeniis subtilitatem deesse, quia Castrensis Jurisdictio
secura & obtusior ac plura manu agens calliditatem fori non
exerceat. Tac. in Agr. c. 9. & experientia testatur militaria in-
genia plerumque Bellum quam Pacem malle: nihilominus
multi inter ipsos Duces reperiuntur togatâ prudentia,
A præditi,

præditi, & à fundendo sanguine suâ naturâ alienissimi, cum quibus ut periculorum & commodorum sociis Pacis consilia comunicari æquum videtur. (c) Tâmen enim nescire quædam milites quam scire oportet. *Tacit. l. 1. Hist. c. 83.* Parendo potiùs quàm imperia Ducum sciscitando res militares continentur: Militibus arma & animus esse debet; Imperatori consilium & virtutis militum regimen est relinquendum, *idem c. 84.* Omnium enim primum est silentium, ut rem gerendam cum nullo communices, ad quem illa nihil pertinet, sed illis solis, sine quibus ad finem perducere propositum nequit, & his quoq; non antè, quàm usu postulante, & necessitate cogaris. Nec linguâ tantùm filere oportet, sed animo multò magis, ne vultu concepta animo consilia manifestes. *Polyb l. 9. c. 12.* Verendum etiam, ne, si fama oblatae Pacis emanet, desperationi & timori illud tribuatur, animumq; milites despondeant. (d) Ne plus justo nos demittere, & Pacem nimis cupere videamur, quod verebatur. *Henr. IV. R. G. ap. Thuan. l. 105.* quamvis ejusdem Regis iudicio in Bellis civilibus Pacem qui dat, petitq; dando & petendo accipiat, ejusq; potiore eventu conditio sit, qui jure potior est. Inter Regem Carolum VIII. & Sfortiam nunquam deerant clandestina per internuncios de Pace colloquia: tametsi per exiguâ spe; tum quod neuter alteri fideret, tum quod uterq; quò suam existimationem tueretur, compositionis desiderium dissimularet. *Guicc. l. 2. Hist.* Ita Thraces amicitiam obsequiumq; pollicebantur, si nullo novo onere tentarentur. Sin ut victis servitium indiceretur, ferrum sibi & juventutem & promptum libertati aut ad mortem animum. *Tac. l. 4. Annal. c. 46.* (e) Quod commodissimè fieri poterit, si literæ à privatis ad privatos scribantur, vel Procerum nomine evulgentur. Ita rem scripto expediri, animumq; hostium hâc ratione pervestigari placuit Henrico IV.

co IV.

RATIONE TRACTANDI PACIS NEGOCIA. 3

co IV. R. G. apud. *Tbuan. l. 105.* vel occasione convivii, cujus rei exemplum habet *Guicciard. l. 2.* vel aliis modis, quos usus atq; experientia suggeret. (f) *Neumeyer* citato sæpius libro *c. 5. n. 14.* Si enim gratæ sint hosti, metuendum, ne du-riorem postea se præbeat atq; opimiores adhuc conditio-nes nobis extorquere laboret: si verò graviores hosti vide-antur, aversum à Pace animum inde colliget, Belliq; confi- lia amplectetur. (g) Apud victos enim plus querimoniarum quàm virium est. *Tacit. l. 2. Hist. c. 75.* Necesitati ideoq; pa- rendum: nam supplices nihil abnuendo sæpè veniam omni- um acceperunt: *Tac. l. 2. Annal. c. 22.* Et victoris secundæ res in miserationem ex irâ vertunt, *Salust.* A Germanis pretio sæpè Pax emta, his enim

-- -- *ocia vendere semper.*

Mos erat, & requiem & fadus mercede pacisci.

Ita saluberrimum fuit consilium Ludouici XI. qui pretio & precibus imminentem atque incumbentem cladem intem-pestivè avertit; Nervus enim rerum gerendarum pecunia est. Sicque & Philippus Macedo arces ferè inexpugnabiles auro expugnavit: & *Pollio apud Tacitum lib. 12. Annal. cap. 46.* occultâ corruptione impellebat milites, ut Pacem flagita- rent, seq; præsidio abituros minitarentur.

II.

Quod si ab hoste offeratur Pax, non abnuenda, (a) sed vi- dendum, an ex animo Pacem hostis expet at (b) an sub hac condi- tione Pax offeratur, si arma ponantur. (c) Audiendi postmodum Legati saltem ab aliis ad id delegatis, & tractandi honeste. (d)

(a) Ita lætior Tiberius, quia Pacem Sapiencia firma- verat, quàm si Bellum per acies confecisset. *Tac. l. 2. Annal. c. 64.* E contrario Carolus VIII. Burgundus bis oblatam ab Helvetiis Pacem respuit, bis quoq; prælio victus. *Comineus l. 7.* Britanni negatâ à Romanis Pace ferro viam in patriam

A 2

inve-

invenerunt. (b) Quemadmodum & vitæ diuturnitate & robore corporis multò sumus inferiores præcis illis hominibus, ita quoq; ab ipsorum fide & integritate permultum nos degeneravimus. Vix enim est, ut providere sibi aliquis diligenter satis possit, quò minus fallatur, inquit *Comin. l. 3.* Ergò hoc sollicitè observandum, quos animos afferant, qui in gratiam redire volunt, an temporibus cedentes, an victis animis Pacis conditiones amplectantur, ut illi ceu temporum insidiatores caveri possint. *Polyb. l. 3. Hist. c. 12.*

(c) Hujus Postulati vel magnitudo Imperii causa est, & animorum generositas, ut apud Romanos, quorum consuetudinem non esse, inquit Cicero apud *Cæsarem l. 5. cap. 41.* ullam accipere ab hoste armato conditionem, si ab armis discedere velint hostes, se adjuvatore utantur, &c. Vel id fit fallendi studio, ita Hispanus hæc sub conditione Belgis pacem offerebat, si arces, urbes, munitiones, tormenta, naves armatas regias, apparatus bellicos sine omni dilatione traderent, *Tibullus l. 68.*

(d) Transferenda huc integra verba *Cominæ, Comment. L. IV.* Qui cum in Galliæ ac Angliæ Regum, Britannæ Ducis negociis plurimos inter ipso Nuncios, aliosve privatim, alios vero palam communicasse, dixisset: *Quæ quidem res, ait, non caret suis incommodis & periculo. Sub legationum enim specie multa sæpe perniciose tractantur. Quamquam sane fieri non potest, quin & multos subinde mittant Principes & vicissim accipiant, sed prudentia singulari & dexteritate quadam opus est in tractandis exterorum legatis. Et principio meo quidem iudicio, amicorum legati de quibus nullam habemus malè suspicandi causam, liberaliter sunt & honestè tractandi, facta subinde illis potestate conveniendi Principis, ad quem missi sunt, modo sit prudens & honesta species. Nam alioqui præstat eum vel rarius conspici, vel non diu insistere colloquutioni. Ad quam cum descendit, provideri debet, ut sit eleganter vestitus, & de iis, quæ pronuntiari & responderi oportet, edoctus, & mox revocetur à congressu. Nec enim diuturna est Principum benevolentia. Cum autem vel publici vel privati veniunt ab aliquo Principe parum amico, tamen*

metfi periculum est in eâre non leve; Excipiendi tamen sunt non incommode, & destinandi aliquot idonei homines à quibus tractentur. Hoc enim ad honestatem pertinet, ac simul eo confert, ut quid agant, & quibuscum loquantur, & quos habeant sibi familiares, cognoscatur: nec id modò, verum etiam, ut homines leves atq; seditiosi non habeant ad ipsos aditum. Haftenus *Comineus* sit. L. IV. Trahendumque ad posteriora ista Venetorum exemplum, qui cum missus a Maximiliano I. Legatus suspectus ipsis esset, custodes blando sociorum nomine ipsi adjunxerunt, impediens nequem injussu Patrum alloqui posset. *Bemb. Hist. Ven. L. VII.* Immo hodie Patricii Veneti Legatos ad Remp. nec colunt, nec audiunt, nec eos quidem, quos alias intimos habent & familiares, sed publice missos publice tantum solent audire. *Zevic. ad Flor. L. II. cap. VI.* Concludetq; *Comineus* eodem Libro: *Et quoniam periculi plenum est habere domi suæ hostem, sua serim primo quoq; tempore ejusmodi Legatos dimitti, verum ita tamen, nequam habeant occasionem de inhospitalitate conquerendi.*

III.

Ablegentur Legati: (a) Princeps autem in vicino potest subsistere loco, (b) & danda Legatis mandata plena quidem, limitata tamen, raro libera. (c) Sed mittendi plures: petendusq; Legatis saluus conductus (d) quibus nonnunquam & datis Obsidibus cavetur. (e) Quod si autem Principes ipsi aut Imperatores convenire velint, certa cautiones adhibenda (f) & fiat armorum interstitium. (g)

(a) Loquetur iterum *Comineus* dicto Libro: *Sed ne Bello quidem exorto, sunt intermittenda pacis rationes, aut repudiandi legati, verum audiendi sunt omnes, ac invicem ad hostem mittendi, iusq; mandandum, ut diligentissime observent, quid quoq; tempore geratur, qui cum quibus colloquantur. Crebro enim mittendum est, etiam si hostis jubeat abstinere deinceps, & commeatu prohibeat. Nec enim ullus, quantumvis providus & fidus explorator, facultatem habere potest, tam multa cognoscendi, quam ejusmodi Legati, qui cum sunt unus & alter, aut etiam plures, fieri non potest, quin aliquid odorentur. Nam, qui sunt prudentiores Principes, id*

operam dant, ut etiam apud adversarios habeant quosdam à se non alienos. Verum, si quis tam frequentes mittat internuncios, futurum est, dicat aliquis, ut hostis fiat insolentior. Atqui in eo sane nihil est mali, & interea de ipsius rationibus ac Consillis cognoscetur semper aliquid. Et licet eandem rationem hostis instituat, ut modo dixi, & suos invicem mittat: Non tamen idcirco desistendum est, & vel ob hanc solam causam immorandum est Legationibus, ut varia multaque cognoscantur. Huc etiam accedit, quòd non omnes aequè sunt ingeniosi: Neque parem semper habent rerum usum, & quo quisque prudentior est in ejusmodi Tractationibus, eò majori cum fructu & honore in iis versatur. Quod ut clarius intelligi possit, exempli causa quiddam sum dicturus. Pactio nulla facta fuit unquam inter Gallos & Anglos, in qua non ingenii vi & acrimonia Galli praestiterint: Adeoque proverbio dicitur apud Anglos, (quod ipsi aliquando mihi in rerum tractatione recitarunt.) Quoties cum Gallis praelio concertarint, victores se plerumque fuisse, quoties vero cum illis pacti sint, detrimentum semper aliquod accepisse. Et rectè quidem ita judicant: Habet enim Gallia praestantissimos viros, ex iisque novi non paucos, quibus rectissime committi possit maximarum rerum gubernatio: Quorum ex numero sunt illi ferè, qui diu multumque & familiariter cum Ludovico Rege vixerunt. Hæc prudentissimus Cominæus & mox addit: Fui aliquanto prolixior in hoc argumento, ut ostenderem quemadmodum observari debeant externorum Principum legati: sed non temere sum immoratus. Multa enim sub eo prætexu, & ab aliis vidi fieri, & feci ipse aliquando callidè, & insidiosè, quamobrem silentio hæc præterire non potui. Principes vero cur per Legatos talia negocia confici opus habeant, causæ sunt & infinitas negotiorum Reip. aliorum, & crebri sinistri successus colloquiorum finiendi belli causa a Principibus susceptorum: Accedit metus periculorum, in quo Principes tunc verlantur. Non debet a. Princeps se & Rempubl. in casum dare: Tacit. l. 1. Annal. c. 47. Sed summæ Rerum & Imperii sese reservare. Tacit. l. 8. Hist. c. 33. Præsertim, cum fraus & dolus obscura sint, ideoque inevitabilia. Tac. l. 4. Hist. c. 24. Quâ de re dictum fuit Diff. 1. Illud præsertim observandum, si viribus & causa sit inferior; Hic enim providere debet secundum Cominæum l. 2. ut idoneis hominibus sua negocia committat, Ita Philippus Macedo, Tito Flamineo, Romanorum

Impe-

Imperatore, jubente, ut in terram egrederetur, Ætolorum fidei se non credere respondit. Mirante Romano Imperatore & dicente, istud quidem par omnibus esse periculum & occasionem communem, errare eum Rex respondit, nam Phænea quidem sublato (is erat Ætolorum Legatus) non defore multos, qui Prætores Ætolorum sint futuri: Philippus verò si periisset, neminem in præsentia esse, qui Macedonum Rex foret. (b) Ut Princeps eò citius quid ab hoste postuletur, quid actum sit, &c. certior fiat, alioquin Pacis negocium diu protelabitur: Nisi mora nobis profutura videatur. (c) Plena mandata danda sunt ratione negociorum tractandorum, ut instructi sint ad omnia, quæ possint occurrere: Limitata tamen ratione concludendi, ne Legati pro lubitu & inconsultis Principibus suis concludant. Cujus rei perniciosum exemplum in Bello Gallo-Belgico A. MDCLXXII. extitit, quo Legatis Hollandicis plena ac libera potestas transigendi cum Rege Galliarum permissa fuit: *Wurd Krafft Vielheit der Stimmen dem Herrn de Groot so wohl als seinen Mit-Deputirten Vollmacht gegeben mit diesen Vorbehalt/das die Sieben Provinzien bey ihrer alten Freyheit / Recht / Religion / Privilegien ic. bleiben sollen / im übrigen war in der gedachten Resolution eine weitläufftige Autorität und unbeschränckte Vollmacht verfasst.* *Verw Eur. p. III. f. 346.* Cui tamen non tantum Amstelodamentes è vestigio contradixere, sed ipsi Ordines Generales ejus indignitatem literis publicis averfati fuere: *Das es eine unerhörte Sache in der Regierung dieser Landen sey / eine Vollmacht Deputirten und Abgeordneten zu geben / mit einigem Potentaten / viel weniger mit einem öffentlichem Feinde zu handeln / als nach gewisser Instruction bey den Bunds Genossen zuvor / mit einhelliger Bewilligung zu schliessen / und das diese wiedrige Art und Weise zu handeln sehr bedenklich möchte gehalten werden / und Ihnen eine rechtmäßige Besorgung gebe / das die Feinde des Staats dadurch würden auffgefrischt werde / denselben Abgeordneten und Bevollmächtigten solche Conditiones und Bedingungen vorzuschlagen / darüber niemals kan noch mag gehandelt werden.* Non est itaq; unius vel paucorum in arbitrium id conferendum, quod omnium Salutē concernit: Sicq; Romani plerumque

que

5 DISSERTATIO. VI. DE
que limitatam potestatem ducibus suis concesserunt. (d)
Et Philippus Austrius ex Hispaniâ in Flandriam rediturus, a
Socero amplam Pacis cum Galliæ Rege Ludovico XII.
conficiendæ, in quam dum in Hispaniâ fuit vehementer in-
cubuerat, facultatem liberamq; potestatem obtinuit, verum
duobus illorum Legatis ei adjunctis, sine quorum consilio ni-
hil vel agi vel confici volebant. *Guicc. l. 5.* quamvis nunquam
ferè adeò libera sint mandata, quin sibi Princeps mutandi
nonnulla potestatem tribuant. (d) Sed si de æquitate
alicujus constat, tunc non admodum hac urgendum. Insignis
hâc de re historia est, ap. *Guicc. l. 19.* ubi Cæsar Carol. V. Fran-
cisco Sfortiæ, ut tutò ad se venire possit, fidem publicam in-
terposuerat: ipse autem statim, ubi Bononiam venit, se co-
ram Cæsare sistens, ei de ipsius lenitate gratias egit, seq; illius
æquitate tantoperè fretum esse dixit, ut nullam aliam cauti-
onem præsidiumvè, quàm propriam innocentiam, exoptarit.
Idcirco se liberè fidei ab eo acceptæ renunciare dixit, ac si-
mul literas, quas manu tenebat, ante Cæsarem projecit, quæ
res ei fuit gratisima. (e) Sic Rex Ludovicus XII. Phi-
lippo Austrio præter fidem publicam nonnullos ex Summis
Regni proceribus in Flandriam, tanquam obsides misit. *Guicc.
l. 5.* Sed Philippus, quàm primum Galliam attigit, ut se pe-
nitus ejus fidei committere ostenderet, Obsides liberari jus-
sit. (f) Aliquando commeantibus invicem nuntiis ni-
hil in summâ Pacis proficitur, ut necesse sit colloquio ipso-
rum Principum tempus Locumq; destinari. *Tacit. l. 13. Annal.
c. 38.* Disvadent & impediunt nonnunquam ipsi Legati, neq;
enim magnis meritis ac præmiis eundem in Pace, qui in Bel-
lo, locum norunt *Tacit. l. 1. Hist. c. 5.* Sed certæ cautiones sunt
necessariæ, quas ex Historiis colligas. Ludov. XII. Galliæ
Rex interjecto sepimento colloquebatur cum Edvardo An-
glo. In medio ponte fiebat cavea mediocri altitudine, & eâ
am-

amplitudine, ut utrinq; duodeni consistere possent: ejus foramina eâ magnitudine erant, ut brachium aliquis laxè infereret, eratq; in duas partes divisa, sic ut transitus in alterutrâ partem nullus pateret; idq; ideò, quia olim transitu libero interfectus fuit Johannes Burgundus. Dum autem Reges colloquerentur, singuli quatuor destinârunt Inspectores eorû, quæ apud utrosq; exercitus gererentur. Plura legas ap. *Comin. l. 6.* Simile exemplum habes apud *Guicciard. l. 6.* Moris autem est, inquit *Guicc. l. 19.* ut, cum duo Principes convenire debent, qui dignitate antecellit, primus ad constitutum locum veniat: nam honoris loco habetur, ut inferior ad eum veniat. (h) Non tantùm propterea, quod unico secundo prælio efferantur sæpe animi, ut ea, quæ transacta sunt, rescindant, aut duriores ferant conditiones, de quo dictum fuit *Dissert. V.* Sed etiam, quod altera pars acceptâ insigni clade irritetur magis, atq; à Pace alienior reddatur. Ita in *Coloniensi actione Anno 1579.* Legati Cæsarei, qui se pro Arbitris gerebant, instabant, ut ad præparandos in Pacis conditionibus accipiendis animos & acerbitates mitigandas, dum deliberaretur, Induciæ pangerentur, & conditiones, de Trajecto in Cæsaris manus consignando, ab Ordinibus oblatas maximè probabant; Sed Terranovanus nunquam adduci potuit, ut obsidionem intermitteri pateretur: Unde secutâ miserabili Urbis direptione non parum animi, quos clementiâ & benignitate potiùs conciliari oportebat, à Pacis rationibus alienati sunt. *Tbuan. l. 68.*

IV.

In ipsa actione Pacis regula quedam notanda: 1. Plerumque mora & cunctatio salutaris (a) 2. Interdum festinatio utilior (b.) 3. Eminus ostentato Bello hostis ad Pacem adigendus. (c) 4. Summo silentio re tractanda (d). 5. Plus metuendum, quàm confitendum (e). 6. Ad externos simul respiciendum (f).

B

Ut

(a) Ut cunctando hostiæ quas condiciones extorqueamus, idq; potissimum, si hostis dolosè agat; vel si verendum ne alioquin iniquæ condiciones nobis sint accipiendæ, nam scelera impetu, bona consilia morâ valescere, inquit Titus Vennius ad Galbam ap. *Tac. l. 1. Hist. c. 32.* In festinationem ultimum periculi: mora autem & cunctatio præclaras rei benè gerendæ rationes præbere solet: Sæpè igitur moræ insistendum, & capiendum in diem è re consilium, svadente ita Nemausensibus Clausonio ap. *Tbuan. l. 23.* Aut si eventum speculari velimus hujus vel illius expeditionis. Ita Clemens VII. queritur, Cæsareum Legatum firmandæ amicitiae causâ missum, in Regno Galliae diu hæsisse, ut si res ex voto Caroli cederent, Pontifex posthaberetur. *Goldast. Polit. Imp. p. 22 p. 989.* Idem Pontifex, antequam pactis subscriberet, Regis Galliae voluntatem explorare statuit. *Guicc. l. 16.* Sic Philippus II. negotium Pacis studiosè distulit, ut interim, quorsum res Anglicæ evasuræ essent, videret. *Tbuan. l. 20.* Nonnunquam interpositâ morâ voluntas hostium exploranda erit, quod auctore *Comineo l. 4. Hist.* commodè fieri poterit, sæpius repetitis Legationibus. Fieri enim non poterit, quin aliquid odorentur Legati. (b) Festinatio ob alios fines in Pacis negotio interdum utilior, ut aliorum scilicet spes excludantur. Sic festinata & præcipitata fuit Pax inter Franciscum I. Galliae, & inter Angliæ Regem, celebrata quoq; Spontalia inter Galum & Angli sororem. Quæ cum vix confecta essent Induciarum ab Cæsare confirmatarum tabulæ ad Regem Galliae perferebantur, & sermones simul de novo matrimonio injiciebantur, quod negocium ob Pacem factam planè exclusum fuit. *Guicc. l. 12.* Nonnunquam spes citæ libertatis aut desperationis metus festinandum esse svadent. Hinc Prorex Lanoyus protinus cum Francisco paciscendum esse putabat, quod Galliae Proceres citæ Regis sui libertatis opinione pacati

RATIONE TRACTANDI PACIS NEGOCIA.

II

cati hæctenus & matri obsequentes fuerint, quâ spe defic-
 ente facile fieri posse contendebat, ut Regnum commove-
 retur, statumq; mutaret. Sic nullam fore in illis Regis libe-
 randi curam. *Guicc. l. 16.* Quin diuturniore mora suspicandi
 ansam hostibus præbemus, quasi minus sincerè Pax à nobis
 expetatur. Ita Danici Legati cunctationis Hispanicæ insolens
 multum questi de parum sincerâ fide Hispanorum ad su-
 os sunt reversi. *Baud. l. 2. de Induc.* Molestissima quoq; diutur-
 na Pacis expectatio: nullum unquam mortalibus tempus est
 longius, inquit *Polyb. l. 3. Hist. c. 103.* quam ubi expectatione
 futuri pendemus. Ita dum in Belgio negotiatio Pacis cale-
 ret, querebantur multi, dum suspensæ tenerentur hominum
 mentes, quorsum tandem lentum illud negotium evaderet,
 rarefcere cuncta commercia, cessare penè omnia alia vitæ of-
 ficia, & expectationem Pacis aperto Bello damnosiorē,
 ideoq; tandem Ordinum Legati tædio tot morarum & ter-
 giversationum simpliciter edicebant, nec ex dignitate Impe-
 rii, nec ex usu publico esse, ut animi semper in ambiguo hæ-
 reant suspensi expectatione rerum incertarum. Proinde a-
 liquid esse statuendum in alterutram partem, idque ad
 summum intra Calendas Sextiles. *Baud. l. 2.* (c) Oflen-
 das nempe esse tibi adhuc vires ambiguas, si deliberes, acres
 si desperaris. *Tac. l. 3. Hist. c. 60.* Nisi cum potentiori res sit, cujus
 animus placandus potius esse, quam ostentatis armis irritan-
 dus videatur: Exemplo Venetorum, qui Pacem cum Caro-
 lo V. habere cupientes, ne ejus animum magis irritarent,
 classē suam à Brundusiæ arcis oppugnatione Corcyram re-
 traxerunt, ac solū iis, quæ possidebant, tuendis operam da-
 bant, *Guicc. l. 19.* (d) monet *Comin. l. 1.* ut Legati omnibus
 modis caveant, ne quicquam efferant, quod vel alienationem
 animis, vel trepidationem excitare possit. Hinc in Colloquio
 Sureniano conventum, ut nihil de collationis actis, nisi ex par-
 tium consensu evulgaretur. *Thuan. l. 106.* (e) Nam si in alte-
 rutram

rutram partem peccandum sit, satius est, esse nimis timidum quam parum prudentem. Nam in suo quemque periculo fortem animum habere decet, ubi patriæ salus in dubium venit, magnanimus atque constans civis censeretur, qui plurimum eo nomine perturbatur. Confidentia & securitas in talibus non caret suspitione imprudentiæ aut infidelitatis, *Baud. l. 2. de Ind.* Verum timorem sana ratio moderetur communisque utilitas, quæ sitæ ex alto causæ suspitionum, ingeniosis enim hominibus & finistris auguribus patet uberrima dicendi materia, cum infidiosa Pacis mala commemorantur, hic lusciniæ nunquam deest cantio. *Idem.* Si n. scrupulosius suspitionum causas conquiramus, indicio id est, turbas nos malle quam quietem. (f.) Quo animo scilicet illi sint, an Pacem an Bellum velint, præsertim si vicini sint & socii: Cujus enim consilium potius sequaris, quam qui consilio etiam periculum suum adjecerunt?

V.

Ipsius colloquii actus primi & quasi præmiales solent concernere usurpationem titulorum (a), ordinem sessionis, ordinem dicendi (b), & personas delegatorum (c).

(a) Cum enim plerumque de Proprietatibus & Possessionibus Regnorum Bella gerantur, fit ut prima controversia plerumque esse soleat de Titulis. Ita cum Johannis Vaivodæ Legati eum coram Ferdinando Imperatore Regem appellarent & Titulo hoc abstinere præfractè nollent, tota actio impedita fuit. *Natalis Comes Hist. l. 12.* Verum Prudentiores Pacisque amantiore hæc inania oblectamenta aliis facile concedunt, quemadmodum pueris dantur crepundia à blandis nutricibus, & contenti sunt, quod pignori insistant, vel reservato per Protestationem jure armis vel æqua Pace sua recuperandi spem habeant. Notabile est exemplum Regionum Delegatorum in conventu Sureniano, qui cum augurarentur de Titulis primam fore controversiam, nullos sibi sumferunt Titulos, & ab adversæ Partis Delegatis petierunt, ut ipsi
sua

sua tantum nomina sine Titulis, ne præjudicium alterutris eâ re fieret, apponi contenti essent, quod & obtinuerunt. *Ibuan. l. 106.* (b) Uter scilicet dicendi initium facere debeat: Ita in Colloquio inter Philippum Macedonem & T. Quinctium instituto Romanus Imperator eum æquum censebat priorem loqui, qui colloquium petiisset; Rex verò eum, qui daret Pacis leges, non acciperet. Tandem igitur Romanus exorsus est colloquium, Pacisq; tulit condiciones, sed hac in re momenti parum. (c) An scilicet cum iis de hoc negotio conferri debeat: Ita Henotici Rambulietum ad colloquium admittere recusabant, quasi cædis Guisii consultor aut conscius fuisset; Sed cum in Delegatorum potestate hoc non esse, adq; Regis defuncti injuriam pertinere, & à Rege impetrari hoc non posse responderetur, admissus est. *Ibuan. l. 106.* Potissima verò Controversia solet esse de sufficientia Mandatorum. Exhiberi enim solent Instrumenta Procuratoria, quibus Delegatorum autoritas confirmanda, quarum clausulæ diligenter excuti, & an sufficientia sint, debitoq; modo subscripta, examinari debent, interdum enim alterius partis mandata ampliora sunt, aliorum vero magis restricta, aliorum tantum audiendi & referendi facultatem habent, quæ ex Historiis plenius cognoscens, nonnunquam defectum mandatorum autoritas & dignatio Delegatorum supplet, ut spes sit omnne quodcumq; hi æquum censuerint, à summâ potestate confirmatum iri. Ubi insignis fraus occurrit Ludovici XI. R. G. qui semper diversos à superioribus Legatos mittebat, ut si quid illi promisissent, quod servatum non esset, hi facilem haberent excusandi rationem, ut qui aliorum pollicitationes præstari non possint. *Comin. l. 8.*

VI.

Tandem Capita vel Conditiones à Delegatis omnibus (a) proponenda, ut vel accipiantur simpliter (b) vel de iis agatur. Proponuntur autem commodissime simul & semel omnes, (c) debent a. omnes proponi perspicue. (d)

(a) Secus quam fecit Crassus, qui certa capita insciis collegis perscripserat, maximo, si in eâ conventum esset rei Belgicæ præjudicio. *Tbuan. l. 89.* (b) Proponi autem solent hoc modo conditiones à victoribus. Victoriæ namque ratio non redditur. *Tac. l. 4. Hist. c. 14.* Sic Scipio ad Carthaginensium Legatos ap. *Polyb. l. 15. Hist. c. 17.* non si quid, aut pati, inquit, aut facere, aut dare ipsis fuerit imperatum, durum hoc & grave illis debere videri; verùm illud potiùs pro miraculo ipsis esse habendum, si quid benignius obtinerent, postquam eos fortuna omnis misericordiæ spe ac veniæ à se destitutos propter ipsorum perfidiam in potestatem hostium tradidit. Sic Pacis conditiones Franciscum Sfortiam concernentes Caroli V. nomine Svesanus Dux & Errera Pontifici offerebant, simul attestantes, in illis ne Syllabam quidem immutandi se potestatem habere. *Guicc. l. 16.* Deprecari tamen conditiones alter potest. Sic Anguivarii supplices nihil abnuendo veniam omnium accepere. *Tac. l. 2. Annal. c. 22.* Ita enim Romanis placitum, quanta pervicacia in hostem, tanta beneficentia adversus supplices utendum. *Tib. ap. Tac. l. 12. Annal. c. 20.* Cavendum tamen ne periculum sit ex misericordiâ, ut loquuntur quidam ad Vitellium ap. *Tac. l. 3. Hist. c. 66.* Tum enim satius est desperatione in audaciam, in quâ una spes salutis, accingi, quia moriendum victis, moriendum deditis, & id solum refert, novissimum Spiritum per ludibrium & contumelias effundas, an per Virtutem. (c) Id cupiebant delegati ordinum scilicet, ut omnia quæ in eo tractatu disceptanda erant, simul & semel proponerentur; Ita enim uno quasi aspectu intueri licet, quinam sint limites mandatorum, circa quos versatur omnis deliberatio, præsertim cum hac in parte par utriusq; partis ratio sit, nec aliud huic contractui magis adversetur, quam celare quidpiam, quod adversariorum intersit non ignorari. Quamvis autem hoc novum & inusitatum videretur Legatis Archiducum dicentibus, hanc esse velut ordinariam praxin in ejusmodi negotiis, ut singuli articuli particulatim excutiendi proponantur, compertâ tamen Postulati æquitate in eandem sententiam concesserunt *Baud. l. 2.* (d) Quid enim simplici huic negotio magis convenit quam simplicitas, ut sine ullo fuce mentem quisq; suam perspicuè indicet, ne cavillis locus relinquatur? Malè itaq; Archiducum Legati septem tantum articulos sermone parcos atq; explicatu difficillimos proponebant. *Baud. l. 1.*

VII.

De ipsis postea conditionibus disceptatio ex jure potissimum & æquo(a) instituitur, ubi si postulari alterius æquitas liquido appareat, rectè faciet alter, si persuaderi sibi petiti alterius æquitatem patiatur (b) si causa dubia sit & tamen alter Pacis causâ cedat, compensatio in alio postulari potest. (c)

[a] Quisq;

(a) Quisq; enim causæ suæ justitiam obtendit, quæ illi, qui articulum aliquem proponit, demonstranda est ex Jure Divino, Naturali, Gentium, & Civili Romano, quod licet non obliget summas Potestates extra Imperium Romanum, ejus tamen apud plerasq; gentes, Europæas præsertim, maxima meritò est autoritas, & in his, quæ juris Gentium sunt, pro jure Gentium à nonnullis receptum esse videtur. Nonnunquam tamen ex aliis etiam capitibus argumenta sua sorte depromenda, v. g. si demonstretur, hoc ipsum quod petimus, non justum modo, sed & hosti utile fore. (b) Justitia enim stabiluntur Regna, quæ unicuiq; suum tribuere jubet, cui non obsequimur, si metu Belli ad iniquas aliquem conditiones adigamus, atq; ita jure ipsum suo privemus. (c) Ita cum Archiducum Legati permisissent abdicationem jurium, quæ Archiduces in Provinciis habuissent, significabant simul id eâ spe fieri, ut Ordines tali indulgentia devincti faciliores sese præberent ad ea concedenda, quæ Archiducibus vehementer esse cordi animadverterent. Quamvis enim renunciatione istâ nihil tribueretur Ordinibus præter id, cujus possessionem antea tot periculis ac laboribus erant adepti, nemo tamen, Regii moris intelligens, credere poterat gratis ista fieri, sed magno constitura, &c. *Baud. l. 2.*

VIII.

Si neuter cedere velit, res cum Arbitris communicanda (a) media via invenienda (b) referendum ad Summas Potestates (c) aut si iniquum nimis postulatum sit, non pergendum in Colloquio (d) aut seponendus est iste articulus atq; interim de aliis agendum (e) aut planè indecisus relinquendus (f) aut de eo compromittendum (g) aut si ne sic quidem partes conveniri possint, utriq; parti conditiones ab Arbitris proponenda sunt. (h)

(a) Exemplo Ordinum Belgii, qui cum in instaurationem Romanæ Religionis, quam obstinatè urgebant Archiduces, consentire non possent, cum Legatis Principum rem communicârunt. Idq; propterea faciendum, ut quicumq; sit tractatum exitus, amici, quibus hæc ratione causæ nostræ merita innotescunt, in foedere constantes permaneant. (b) Ita ut neutra pars se nimis gravatam conqueri possit; Fieri enim potest, ut utraq; pars jus aliquod prætendat aut habeat, ubi media via erit tutissima. (c) Cum enim fines mandatorum egredi non debeant Legati, & multa sæpè in ipso Pacis tractatu incidant, de quibus antea ne cogitatum quidem, Principisq; voluntas sæpè sit mutabilis, & spes concepta plerumq; nos frustretur; Ideò sæpius Principem de actis certiores facere debeat, idq; vel per literas, vel [quod commodius est, nisi itinerum pericula hoc dissuadeant] per aliquem ex Legatis, qui privatim audiendus erit, præsertim, mo-

nente

rente hoc Comin. l. i. Hist. si minus iucunda renunciaverit, ne ea metum ingerant multitudini. (d) Ita Ordinum Delegati animadversa summa adversariorum obstinatione scripto restabantur, non videri è republ. ut in instituta negotiatione longius procedatur, idcirco colloquium esse dissolvendum. (e) De negotio Indicæ Navigationis antea dictum est, quod cum tanta difficultas circumstaret, ut nullo modo resexitum habitura videretur, Legati Regis & Archiducum significabant, se amplius circa illud negotium deliberaturos, & postulabant, ut interim de aliis articulis consultatio iniretur, ne frustra tam solennis actio instituta videretur, Band. l. 2 de Ind. quamvis ad hoc etiam profit talis negotii dubii suspensio, ut quæ de aliis capitibus adversariorum mens sit, & an fidæ Pacis ulla spes sit, certius explorari queat. (f) Exemplo Transactionis Polonicæ inter Sigismundum & Proceres, ubi cum de Livoniæ parte, quam Sigismundi parente stenebar, conveniri non posset, eò tandem res deducta est, ut negotium illud integrum in id tempus differretur, cum Regnum legitima successione ad Sigismundum devolutum esset. Thuan. l. 88. Habent n. tales dilationes hoc commodi, quod utriusq; partis existimationi hoc modo consulatur, & occasiones interim commodissimæ sese offerre possint, quibus res ad exitum feliciter deduci possit. (g) Sic in Pace inter Daniæ & Sveciæ Regem A. 1570. pacta conventum, ut tria Coronarum insignia, quæ uterq; Rex pro suis vindicaret, utriq; usurpare fas sit, dum his Cæsaris Saxonici & Brandenb. Electorum, &c. in quos partes compromittere teneantur, arbitrio decidatur. Thuan. l. 47. (h) Exemplo sæpius citatæ actionis Belgicæ: nam cum partes inter sese convenire nullo modo possent, conditionum formulam ipsi conceperunt. Regum Legati, quam primo Ordinibus obtulerunt, petentes ut illis acquiescere non gravarentur, qui cum consilio non amplius movendo super ea re constituisset, petierunt ut & adversarii decretoriam mentis voluntatem simpliciter indicarent, nisi suspicandi ansam præbere vellent, hoc agi, ut sedendo consultandoque tantum tempus extrahatur.

IX.

Conclusa pacta à Principe (a) aut à Republica (b) confirmanda & in scripturam redigenda (c) quod & certis adhibitis ceremoniis fieri solebat. (d)

(a) Quod fieri solet vel solenni juramento, vel etiam Sacramento Corporis & Sanguinis Dominici, vel Subscriptione &c. (b) In Republ. seu Procerum & Populi Imperio confirmatio à majore parte sufficit, quæ etiam eos qui aliter senserunt, obligat, iisdem & volentibus prodest. Grot. J. B. III. XX. §. 4. (c) Quamvis nisi aliud convenerit, scriptura non ut substantiæ pars, sed ut monumentum contractus adhiberi videatur. Grot. J. B. III. XVI. §. 30. Alioquin id exprimi solet, ut in Induc cum Nabide: ex qua die descriptæ conditiones editæ forent Liv. l. i. c. 34. (d) Romanorum faciales sagmine aut verbena, herba pura sacraque; coronati, sumptoque; secum Sceptro Jovis, per quod jurarent, leges Fœderis recitabant, & porcum silice percutiebant, cujus mortem illi optabant, qui prior à Fœdere resiliisset: aut lapidem projiciebant, hoc addito voto, ut ille qui sciens falleret, ita concideret, sicut lapis è manibus decidebat, confer Valtrinum l. 6. de re militari Rom. c. 11.

X. *Datur autem Pax non tantum expresse (a) verum etiam tacite. (b)*

(a) De qua ratione Pacem ferendi hæctenus dictum. (b) Cardin. Mantica. l. 1. 27. de tacitis & ambiguis conventionibus Tit. 3. n. 16.

WMA

ULB Halle 3
002 628 52X

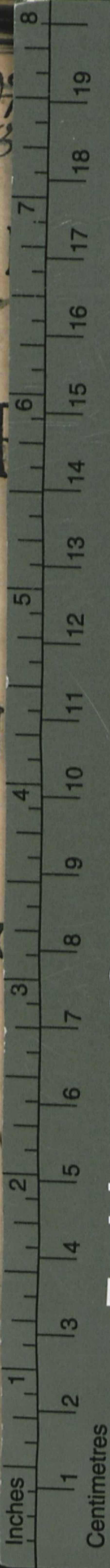

sb.

B.I.G.

Black, 3/Color, White, Magenta, Red, Yellow, Green, Cyan, Blue

Farbkarte #13

MANNI JCTI
 ONUM 1681,4
 TICARUM,
 DR. CHRISTO
 MANNO
 E TRA
 ACIS NE
 A,
 DE
 H. BECMANO,
 OF, ORDIN.
 petita
 ANNO Schacher
 ISI,
Collegii Philosophici
 A. MDCLXXXI.
 Viadrum,
 ORI ZEITLERI.

4

